

Opetus- ja kulttuuriministeriö
kirjaamo@minedu.fi
saara.luukkonen@minedu.fi

Viite OKM/34/010/2018 (2.7.2018)

Asia **HE eduskunnalle laeiksi valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain ja ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta**

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt Metropolia Ammattikorkeakoulun lausuntoa luonnoksesta HE eduskunnalle laeiksi valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain ja ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta.

Metropolia Ammattikorkeakoulu pitää tärkeänä, että lain tarkoituksena on:

- 1) mahdollistaa henkilön opinto- ja tutkintotietojen tietoturvallinen ja keskitetty sähköinen kokoaminen, käsittely ja luovuttaminen hänen itsensä ja tietoja tarvitsevien viranomaisten käytettäväksi;
- 2) turvata opinto- ja tutkintotietojen yhdenmukaisuus ja luotettavuus sekä tehostaa hallinnon toimintaa;
- 3) edistää koulutukseen hakeutumista, aiemmin opitun tunnistamista ja tunnustamista sekä jatkuvaa oppimista.

Metropolia näkee tärkeänä huolehtia käsitteiden, termien ja tietosisältöjen tulkinnan yhdenmukaisuudesta ja yhteen toimivuudesta niin, että kouluasteelta toiselle tai koulutusmuodosta toiseen siirryttäessä käytetyt käsitteet ovat yhteneviä. Käsitteemaailman yhteensovittaminen voi olla haastavaa, mutta siihen tulisi oppijan edun vuoksi kiinnittää valmistelutyössä erityistä huomiota. Myös teknisten integraatioiden ja rajapintojen rakentaminen edellyttää yhteneväisiä käsitteitä. Edellisen lisäksi on hyvä nostaa esille myös se, että onko esityksessä huomioitu riittävästi tulevaisuuden oppimisanalytiikka taikka tekoälypohjaisten algoritmien vaatimukset.

Metropolia painottaa tietojen saannin joustavuutta korkeakouluun mm. jatko-opintoihin hakeutumisen nivelvaiheessa kuin korkeakouluopintoja suoritettaessa toisen asteen opiskelun aikana. Esitys käsittelee tietojen luovuttamista lähinnä toisen asteen toimijoiden ja työelämän välillä.

Metropolia näkee Opetushallituksen roolin tarkentamisen hyvänä. Yhteisrekisterin pitäjiä vastuut ja rekisteröidyn oikeudet tulee olla selkeät ja tähän tulisi kiinnittää huomiota, niin että se on varmallalla pohjalla myös tulevaisuudessa.

Suuntaus yksilöllisempiin opintoihin asettaa haasteita määrittää tiedot/tietojoukot/tietoryhmät tms., joiden välittäminen eteenpäin on välttämätöntä, jolloin tulee huolehtia tietosuojaa-asetus taustalla, että lainsäädännöstä ei tule estettä näiden palveluiden järjestämiseen esim. nimeämällä ne tiedon tyypit, jotka vaativat erillisen suostumuksen luovuttamiseen.

Oppijanumeron osalta on varmistauduttava siitä, että viranomaisten välinen yhteistyö on mahdollista ja jouhevaa, eikä se aiheuta moninkertaisia toimintaprosesseja, lisää byrokratiaa ja kustannuksia.

Rekisterin tietojen korjausvelvollisuus on tietojen lähde korkeakoulussa. Takaako kyseinen toimintatapa henkilön oikeudet pyytää korjauksia myös siinä tapauksessa, jos toimija on poistunut koulutus kentältä.

17.8.2018

Metropolia toteaa, että arkaluonteisen tiedon keräämisen keskitettyihin tietovarantoihin muodostaa niistä lähtökohtaisesti mielenkiintoisia hyökkäyskohteita ja tähän tulee varautua riskiperusteisista lähtökohdista.

Korkeakouluja koskeva lainsäädäntö sisältää määräykset niiden toiminnasta yleisellä tasolla eikä tehtävien sisältö ole laissa täsmällinen. Lainsäädäntö antaa siis korkeakoulujen toiminnalle vain puitteet. Toiminnan tulee aina olla yleisen edun mukaista. Lainsäädäntö antaa valtuuden myös julkisen vallan käyttöön opiskelijoiden osalta. Siksi oikeusperusteena henkilötietojen käsittelyssä olisi perustellumpaa käyttää yleistä etua ja julkisen vallan käyttöä lakisääteisen tehtävän sijasta.

Helsinki 17.8.2018

Riitta Konkola
Toimitusjohtaja-rehtori